

תנועת הקיבוץ הדתי

י"ד חשון תשע"א 22.10.2010

גיליון מס' 230

שבת פרשת וירא

מאת רזי בן יעקב, קיבוץ כפר עציון

גילויים של 'סדומיות'

ארבע מידות באדם: האומר שלי שלי, ושליך שליך - זו מידה בינונית; ויש אומרין, זו מידת סדום. שלי שלי, ושליך שלי - עם הארץ. שלי שלי, ושליך שליך - חסיד. שלי שלי, ושלי שלי - רשע. (אבות, ה', ט')

מדוע "יש אומרין זו מידת סדום"? האדמו"ר החלוץ, הרב ישעיהו שפירא, לומד מכך שהתורה אינה מבכרת את הרכושנות והקניין. אבל למה סדום?? אין זאת כי אם בשל היעדרה של אינטראקציה בין בני אדם, בשל ניכור מוחלט המוביל למציאות בה אדם לאדם - זאב. כשאין מגע, גם אין סיכוי לתיקון אישי וחברתי. זוהי המציאות הסדומית, בניגוד קיצוני לדרכו של אברהם, שמבקש מגע אפילו עם זרים.

מציאות סדומית, בעיני, אינה סתם רוע או אוסף חטאים גדול. נראה לי כי מדובר על מציאות בה ערכים ומנהגים פסולים רווחים בחברה, ואף הופכים בעיני הציבור לנורמות מקובלות, עד כדי כך שהציבור לא רק שלא נאבק איתן, אלא אף משלים איתן באהבה ומתרחץ: "כך הוא טבע האדם"...

ולמה אני קורא בשם "גילוי סדומיות"? לערך/מנהג פסול אשר שליליותו מוסכמת על רוב מוחלט של בני האדם, אך לאור אופנה רגעית הוא מתפשט ורווח, ואף הופך נורמטיבי ומקובל בחברה מסוימת. על בני האדם להיות ערים לגילוי סדומיות ולדעת את משמעותם והשפעתם על הפרטים בחברה. חס וחלילה אין גילוי כזה בא לומר שהחברה מסוימת היא כולה חברה סדומית, אך היא עלולה להידרדר ולהיות כזו אם לא תיאבק בגילויים כאלו. להלן דוגמאות לסדומיות ממציאות חיינו:

תרבות המועדון (למבוגרים שבינינו, מדובר על דיסקוטק של פעם): מה סדומי בתרבות זו? במועדון הממוצע יש אווירה של הפקרות ביחסים בין בני האדם, אווירה בה אחד אינו מתייחס כלל לעמיתו - המקום חשוך, מנצנץ ומסנוור, רועש באופן קיצוני, יש בו הרבה אלכוהול, כל אחד רוקד עם עצמו (לעיתים רבות, אחד על השני באגרסיביות - זר לא יבין...). ומה עלול לקרות (וקורה!) במקום כזה? ישנם סיכויים גבוהים יותר שתתרחשנה תופעות שליליות, כאלו שאין מחלוקת על שליליותן: גניבה, אונס, רצח וכד'. נכון שרוב המבלים אינם מגיעים לתופעות השליליות הללו, אך גם נכון שתופעות אלו מתרחשות באחוזים הרבה יותר גבוהים במקום כזה. וישנה גם תופעה קיצונית נוספת אשר מתרחשת דווקא מחוץ למועדון: נהיגה תחת השפעת אלכוהול. היא פוגעת בבני אדם תמימים, כאלו שהתרחקו מהסכנה ונמנעו מלהיכנס למועדון. העובדה שתרבות המועדון רווחת כל כך בחברה, (כולל בחברה שלנו!) הופכת לדידי, תרבות זו לגילוי סדומיות. אני משוכנע שציבור שישדר לעצמו

ולסביבתו שתרבות המועדון היא "גילוי סדומיות", יצליח להרחיק את מירב בניו ובנותיו מתרבות רעה זו (וכן, זה כולל גם מאפיינים של תרבות זו המחלחלים לאירועי תרבות תמימים לכאורה).

תמלוגי הגז: מול חופי ישראל התגלו לאחרונה מרבצי גז טבעי שנאמדים בכ- 300 מיליארד דולר (פי 3 מהתקציב השנתי של המדינה). חוק ישן שהתבסס על הערכת סיכוי קלוש למציאת גז, הבטיח למשקיעים אחוזים ניכרים מהרווחים - למעלה מ- 80 אחוז, ולמדינה - את היתרה. ניסיון שינוי של חוק ישן זה התרחש ב-2002 ונכשל בלחץ כבד של טייקוני ישראל. היקף הרווחים המדובר, אם יגיע למדינה ויושקע נכון, עשוי לחולל מפנה חברתי אדיר שקשה להפריז בחשיבותו (חינוך, השכלה גבוהה, רווחה, קשישים, בריאות וכו'). אין חולק על שהמשקיעים צריכים לשאת מספיק רווח כדי שימשיכו לחפש גם מחר משאבי טבע נוספים, אך גם לא ייתכן שהשקעה של 300 מיליוני דולרים תניב רווח של 300 מיליארד דולר! ומהו גילוי הסדומיות כאן? שהמשקיעים לא מוכנים לוותר אפילו על שקל בודד אחד. הם אף מבקשים לשנות את החוק כך שהמשקיע ירוויח יותר. האם הם עד כדי כך אטומים לצרכים החברתיים של עמם?! עד כדי כך אין להם שיג ושיח עם אזרחי ישראל? ומה בדיוק הם יעשו עם 300 מיליארד שלא יוכלו לעשות כמה עשרות מיליארד? אין זאת כי אם גילוי סדומיות. ניכור מוחלט. והחיזוק לכך: ציבור רחב המשוכנע שאין פסול בגישת הטייקונים. עלינו להכחיד תרבות רודפת בצע זו ומנוכרת כל כך מצרכי ציבור. המאבק הציבורי על כך יחל בחודשים הקרובים וכולם מוזמנים להירתם: <http://www.israel-restart.com>.

וכדי לסיים בגילוי חיובי, ראוי כי נלמד מאבימלך מלך גרר שנהג לפניו משורת הדין, הן בפרשייה עם שרה והן בפרשיית הבארות הגנובות, וכדי להעביר מסר ברור לאנשיו מהי הנורמה הראויה, דאג לפצות את שרה ואת אברהם אף ששורת הדין אינו מחייבת אותו לכך. זו דוגמא להשלטת גילויים מוסריים ולדחיקת גילויים סדומיים.

רזי בן יעקב חבר כפר עציון, בעבר - רכז הדרכה בבית ספר שדה כפר עציון, רכז מחלקת קליטה בבני עקיבא ישראל, שליחות בהונגריה מטעם בני עקיבא העולמית. כיום - רכז נוער ודור צעיר בתנועת 'הקיבוץ הדתי'.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat_hashavua.htm

כדי לקבל את הדף בכל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: webmaster@kdati.org.il

אתר האינטרנט של תנועת הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il